

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 221/04-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Alexandra Bröstla prerokoval sťažnosť Business Center, s. r. o., so sídlom Nám. SNP 29, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. D. K., B., ktorou namieta porušenie jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Topoľčany v konaní vedenom pod sp. zn. E 518/98, a takto

rozhodol:

1. Základné právo Business Center, s. r. o., Bratislava na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Topoľčany v konaní vedenom pod sp. zn. E 518/98 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Topoľčany prikazuje, aby vo veci vedenej pod sp. zn. E 518/98 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Business Center, s. r. o., Bratislava nepriznáva primerané finančné zadost'učinenie.

4. Okresný súd Topoľčany je povinný uhradiť Bussines Center, s. r. o., Bratislava trovy konania 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún) na účet jej právneho zástupcu JUDr. D. K., B., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) prijal 4. novembra 2004 na ďalšie konanie s'ťažnosť Business Center, s. r. o., so sídlom Nám. SNP 29, Bratislava (ďalej len „s'ťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. E 518/98.

S'ťažovateľka porušenie označených základných práv odôvodnila tak, že *„Nedôsledným konaním Okresného súdu v Topoľčanoch nám bolo znemožnené účinne sa domôcť našej pohľadávky, keď súd pri realizácii samotného výkonu rozhodnutia nedôsledne skúmal majetkové pomery povinného a uspokojil sa len s povrchnými zisteniami, na základe ktorých považoval celú vec za vybavenú (čím porušil naše právo podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR). Postupom Okresného súdu v Topoľčanoch dochádza k bezdôvodným priet'ahom (Čl. 48 ods. 2 Ústavy SR) v súdnom výkone rozhodnutia, keď už od roku 1998 vedie sa konanie, ktoré doteraz neprinieslo žiadne výsledky. (...) Súd však už 6 rokov nerobí nič (pohľadávku nevymáha), necháva nás tápať v právnej neistote bezvýsledným výkonom rozhodnutia, keď o zastavení výkonu rozhodnutia nijako nerozhodol. Pritom nám sa takýmto postupom odopiera podať odvolanie proti rozhodnutiu o zastavení výkonu rozhodnutia, na ktoré nás*

O. s. p. oprávňuje - znemožňuje sa nám domáhať sa zákonom ustanoveným postupom nášho práva na súde podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy SR“.

Na základe týchto tvrdení sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd rozhodol tak, že okresný súd porušil jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal okresnému súdu v konaní vedenom pod sp. zn. E 518/98 konať bez zbytočných prieťahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie vo výške 30 000 Sk a úhradu trov konania.

Predseda okresného súdu v tejto veci uviedol:

„Z obsahu príslušného spisu tunajšieho súdu pod sp. zn. E 518/98 som zistil, že dňa 13. 07. 1998 nám bol v súlade s §-om 105 ods. 2 O. s. p. odstúpený spis Okresného súdu Piešťany pod sp. zn. E 186/98, vo veci výkonu rozhodnutia predajom hnutelných vecí oprávneného B. C. Consulting, a. s., so sídlom Kolárska ul. č. 14, Bratislava, práv. zast. JUDr. D. K., proti povinnému B. T., bytom T. v sume 1.400,- Sk s prísl., na ďalšie konanie.

Výkon rozhodnutia bol nariadený v minimálnej lehote a to dňa 27. 07. 1998, uznesením pod č. k. E 518/98-3. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňom 18. 09. 1998.

Dňa 02. 09. 1998 bol vymáhajúcou úradníčkou za prítomnosti ďalších osôb urobený súpis hnutelných vecí u povinného, pričom bolo zistené, že zariadenie u povinného je opotrebované, nevhodné na dražbu.

Následne o tejto skutočnosti bol upovedomený oprávnený, cestou práv. zástupcu JUDr. D. K., ktorý prípis prevzal dňa 30. 10. 1998, spoločne so vz. 173.

Prípisom zo dňa 16. 11. 1998 pod č. k. E 518/98-6, bolo účastníkom (oprávnenému a povinnému) oznámené, že sa nenašli žiadne hnutelné veci patriace povinnému, ktoré by podliehali výkonu rozhodnutia. S poukazom na stanovisko NS č. 18/80 bol oprávnený poučený, že výkon rozhodnutia bol nariadený neúčinne, stal sa bezvýsledným, ktorý

nemožno zastaviť a preto, vo veci musí podať nový návrh na výkon rozhodnutia iným spôsobom.

Zástupca oprávneného prípis prevzal dňa 18. 11. 1998. Od tejto doby bol právny zástupca oprávneného nečinný a až dňa 14. 05. 2004, kedy takmer po 4 rokoch oznamuje tunajšiemu súdu, že ku dňu 30. 04. 2004 neviduje u povinného žiadnu platbu, preto trvajú na uhradení dlhu.

Odpoveď im bola zaslaná dňa 01. 06. 2004 a následne dňa 08. 07. 2004. (...)

Žiadne prieskumy v konaní zo strany tunajšieho súdu zistené neboli, čo právnemu zástupcovi oprávneného bolo oznámené, aj vo veci tunajšieho súdu pod č. Spr 1510/04.

Je chybou právneho zástupcu oprávneného, že doposiaľ nerešpektoval právny názor súdu v danej veci, s poukazom i na stanovisko NS č. 18/80 a doposiaľ nepodal na súd nový návrh na výkon rozhodnutia podľa §-u 259 a následne O. s. p. a taktiež nepostupoval ani spôsobom, ktorý mu umožňuje O. s. p. pred nariadením výkonu rozhodnutia, o čom bol opakovane poučený, naposledy dňa 08. 07. 2004. (...)

Po preverení spisového materiálu, musím konštatovať, že žiadne základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR sťažovateľa porušené neboli. Pokiaľ k dnešnému dňu nedošlo k uspokojeniu pohľadávky oprávneného, je to iba z dôvodu nečinnosti právneho zástupcu a nerešpektovania právneho názoru súdu.

Na základe týchto skutočností navrhujem sťažnosť, ako neopodstatnenú zamietnuť.“

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Do obsahu tohto základného práva patrí aj ochrana poskytovaná súdom v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí podľa VI. časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Súčasťou tejto súdnej ochrany je aj právo účastníka konania, aby sa konanie začaté na jeho návrh skončilo spôsobom, ktorý mu umožní pokračovať v ďalšej ochrane jeho judikovaného práva, t. j. aby súd o skončení konania rozhodol úkonom, ktorým je výlučne súdne rozhodnutie, proti ktorému sa účastník môže – za zákonom ustanovených predpokladov – aj brániť opravným prostriedkom.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napríklad IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Platí to nielen pre hmotné právo, ale aj pre normy procesného práva.

Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma.

Okresný súd oznámil 16. novembra 1998 sťažovateľke, že výkon rozhodnutia v jej veci bol nariadený neúčinne a stal sa bezvýsledným. V tomto úkone sa okresný súd riadil rozhodnutím Najvyššieho súdu ČSSR uverejneným pod číslom R 18/80 Zbierky, podľa ktorého sa výkon rozhodnutia stal bezvýsledným, ak sa pri výkone rozhodnutia predajom hnutelných vecí nenašli žiadne postihnuteľné veci patriace povinnému. Toto stanovisko

okresný súd zopakoval v úkone adresovanom sťažovateľke 21. mája 2004 a konštatoval, že vec vedená pod sp. zn. E 518/98 bola právoplatne skončená, a preto v nej nemožno konať.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd, ako to vyplýva aj z obsahu spisu, po zistení, že povinný nemá hnutelné veci, ktoré by bolo možné spísať, uskutočnenie výkonu rozhodnutia predajom hnutelných vecí považoval za skončené v dôsledku jeho „bezvýslednosti“. Žiadne rozhodnutie o tom nevydal a považoval vec za právoplatne skončenú.

V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že právoplatné skončenie veci predpokladá rozhodnutie, ktoré nadobúda právoplatnosť v zmysle ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (§ 167 a nasl. OSP v spojení s § 254 OSP). Takéto rozhodnutie vo veci výkonu rozhodnutia sp. zn. E 518/98 vydané nebolo. V dôsledku takého postupu okresného súdu sťažovateľka nemala možnosť brániť sa proti „bezvýslednosti“ výkonu rozhodnutia predajom hnutelných vecí, prípadne uviesť informácie o hnutelných veciach povinného, ktoré by sa mohli spísať. Takýto postup okresného súdu preto nie je v súlade s ústavne súladným chápaním obsahu základného práva na súdnu ochranu pri výkone rozhodnutia. Akceptovanie takého postupu by znamenalo, že oprávnený (sťažovateľka) by sa nemohol žiadnym spôsobom brániť proti záveru súdu o „bezvýslednosti“ výkonu rozhodnutia aj keby povinný mal hnutelné veci, ktoré by sa mohli spísať a predať pri výkone rozhodnutia.

V tejto spojitosti sa nemožno odvolávať na stanovisko Najvyššieho súdu ČSSR uverejnené pod číslom R 18/80 Zbierky, ktoré nemohlo reflektovať súčasné ústavné pomery a predovšetkým obsah základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že okresný súd svojím postupom a úkonmi vo veci výkonu rozhodnutia sp. zn. E 518/98 tým, že o svojom závere o bezvýslednosti výkonu rozhodnutia nevydal rozhodnutie a neumožnil tak sťažovateľke obranu proti takému postupu a rozhodnutiu, porušil jej základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

2. Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov...“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu. Toto základné právo sa uplatňuje aj v nútenom výkone súdnych a iných rozhodnutí. V takom druhu civilného procesu je účelom tohto základného práva to, aby sa po nariadení núteného výkonu bez zbytočných priet'ahov uskutočnil tento výkon (prípadne súdna exekúcia) tak, aby vymáhaný nárok bol čo najskôr, ak tomu nebránia dôvody relatívnej alebo absolútnej neprípustnosti núteného výkonu súdneho rozhodnutia, uspokojený (podobne II. ÚS 205/04).

Vo veci s'ťažovateľky tým, že okresný súd považoval výkon rozhodnutia za „bezvýsledný“, došlo k tomu, že od oznámenia zo 16. novembra 1998 sa vo veci núteného výkonu rozhodnutia nekonalo napriek tomu, že okresný súd bol povinný z úradnej povinnosti dbať na uskutočnenie výkonu rozhodnutia (§ 265 OSP) nečakajúc na návrhy účastníkov konania. Toto obdobie nečinnosti postačuje na záver ústavného súdu, že okresný súd porušil základné právo s'ťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných priet'ahov zaručené čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, prikázal v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) okresnému súdu, aby vo veci sp. zn. E 518/98 konal bez zbytočných prierahov. Takýmto príkazom je súčasne zabezpečené aj to, že sa odstráni porušovanie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Okresný súd je totiž viazaný právnym názorom, ktorý je vyslovený v tomto náleze (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde), t. j. že musí vo veci konať a rozhodnúť a nemôže tvrdiť, že došlo k právoplatnému rozhodnutiu v dôsledku „bezvýslednosti“ výkonu rozhodnutia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľka uplatnila aj tento nárok na ochranu jej základných práv. Ústavný súd je toho názoru, že výrok o porušení jej základných práv, o prikázaní okresnému súdu konať bez zbytočných prierahov podľa záväzného právneho názoru ústavného súdu a o uložení povinnosti okresnému súdu uhradiť jej trovy konania pred ním postačuje na efektívnu ochranu jej základných práv. Preto ústavný súd finančné zadost'učinenie sťažovateľke nepriznal.

Ústavný súd rozhodol o úhrade trov konania úspešnej sťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd priznal sťažovateľke úhradu trov konania 9 342 Sk za dva úkony právnej služby plus dvakrát po 136 Sk režijný paušál ku každému úkonu právnej služby.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. marca 2005